uit het archief van De Noordbode

Valse Inkt in Ridderkerk

De zaak van de vervalste landgoedkaart

WARIES MISDAADREEKS · Nº 227

Krantenarchief van een cold case · misdaadpuzzel

Inhoud

Bij deze map 4
Wie is wie en waar 6
Register van de knipsels 8
1958 – 1961 · Voor de vondst 10
1962 · De vondst 24
1963 – 1968 · De ontmaskering 32
1979 – 2012 · Terugblik 49
2026 · De serie 59
Aan de lezer 67
Werkbladen 68
Antwoordformulier 73
Hints 75
De oplossing 79
Nawoord 83

Bij deze map

Ridderkerk, woensdag 14 oktober 2026

Beste lezer,

In het archief van De Noordbode staat een grijze ordner met op de rug, in de hand van mijn voorganger Henk Rijsdijk: ‘Gorskaart’. Hij begon eraan in maart 1958, toen hij een fotootje van een oude kaart kreeg, en hij hield haar bij tot zijn pensioen. Collega’s vulden haar daarna aan. De afgelopen weken heb ik er de drie afleveringen van mijn eigen serie aan toegevoegd.

De map vertelt de geschiedenis van een kaart die in 1962 opdook, die een kweker uit Rijsoord tot eigenaar van een stuk grond aan de Noord maakte, en die een jaar later vals bleek. Wie haar tekende, is nooit gevonden. De recherche gaf het in 1965 op.

Ik heb de hele map gelezen. Ik weet nu meer dan ooit iemand wist: hoe de kaart bij de kweker kwam en welk voorbeeld de vervalser gebruikte. Maar de laatste stap zie ik niet. Daarom leg ik de map aan u voor, precies zoals ze is: berichten, advertenties, familieberichten, een veilingadvertentie, een paar brieven. Niets is weggelaten, niets is toegevoegd, behalve een kaartje en een lijst van namen om u op weg te helpen.

Lees de knipsels in volgorde. Kijk goed naar de afbeeldingen. Wantrouw iedereen die iets zeker weet, ook mijn oude collega’s en mijzelf. Achterin vindt u de vragen, werkbladen en een antwoordformulier. Wie vastloopt, vindt daar ook hints. De oplossing zit achter een verzegelde pagina.

Ik ben benieuwd of u ziet wat ik mis.

Sanne Hoek
verslaggever, noordbode.nl

Hoe dit boek werkt

Dit is een puzzelboek. U speelt de rechercheur die een oude zaak opnieuw bekijkt. De 52 knipsels staan op datum, van 1958 tot 2026. Elk knipsel heeft een nummer; de hints en de oplossing verwijzen daarnaar.

De vijf vragen die u moet beantwoorden, staan op p. 67. U kunt ze nu al lezen; dan weet u waar u op moet letten. Reken op twee tot vier uur.

De kranten in deze map

De Noordbode verschijnt sinds 1889 als weekblad voor Ridderkerk, Bolnes, Slikkerveer en Rijsoord, altijd op vrijdag. Wat er in een nummer staat, is dus meestal in de week ervoor gebeurd. Sinds 2009 verschijnt de krant ook online, als noordbode.nl.

Het Rotterdamsch Avondnieuws was een dagblad uit Rotterdam dat tot 1971 bestond. Het schreef over Ridderkerk alleen als er in de stad belangstelling voor was: bij grote bedrijven, rechtszaken en ongelukken.

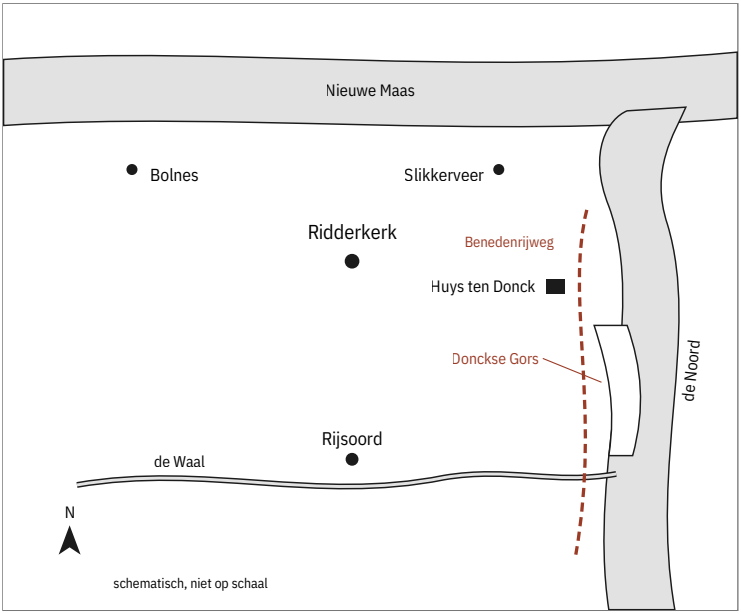
Behalve krantenberichten zitten er in de map familieberichten, advertenties, ingezonden brieven, lezersreacties en één losse notitie van Henk Rijsdijk. Ook die zijn bewaard omdat iemand ze ooit belangrijk vond.

Wie is wie

De belangrijkste namen uit de knipsels, in de rol waarin ze in 1958 tot 1962 voorkomen.

DE FAMILIE EN HAAR KRING	
Arie Lodder	kweker, eigenaar van kwekerij De Rietgors in Rijsoord; eiser in de gorszaak
Truus Lodder	zijn dochter, doet de boekhouding; later Truus Kortland-Lodder
Wim Kortland	chef op De Rietgors
Jo Kortland-Bos	moeder van Wim; lid van het Historisch Genootschap Noordoever, beschrijft de oude papieren op Huys ten Donck
W. Stolk	makelaar en rentmeester in Ridderkerk, adviseur van Lodder
J. Bezemer	oud-griendwerker
DE WERF	
ir. P. Vermeulen	directeur van de Maatschappij Noordwaard N.V.
Adriaan Mol	hoofd grondzaken van de Maatschappij Noordwaard
DE BENEDENRIJWEG EN OMGEVING	
Bram Kievit	letterschilder met een werkplaats aan de Benedenrijweg
Jan Sterk	fotograaf in Slikkerveer
Kees Sterk	zijn zoon, later eigenaar van de studio
DESKUNDIGEN EN JOURNALISTEN	
dr. I. Feenstra	deskundige op het gebied van oud papier en inkt, Leiden
Henk Rijsdijk	verslaggever van De Noordbode, 1955 – 1990
Lotte Verbaan	verslaggever, 2012
Sanne Hoek	verslaggever van noordbode.nl, 2026
Marloes Verschoor	archivaris bij de Stichting Archiefzorg Rivierenland, beschrijft in 2026 papieren op Huys ten Donck

De Donckse Gors is een strook buitendijkse grond langs de Noord, onder de Benedenrijweg, bij de buitenplaats Huys ten Donck. Op zo'n gors groeit griendhout: wilgen die regelmatig worden gesneden.

Ridderkerk en omgeving: de plekken uit de knipsels.

1958 – 1961

Voor de vondst

Een oude kaart gaat op de foto, een scheepswerf wil een dok, een kweker wil zijn gors houden.

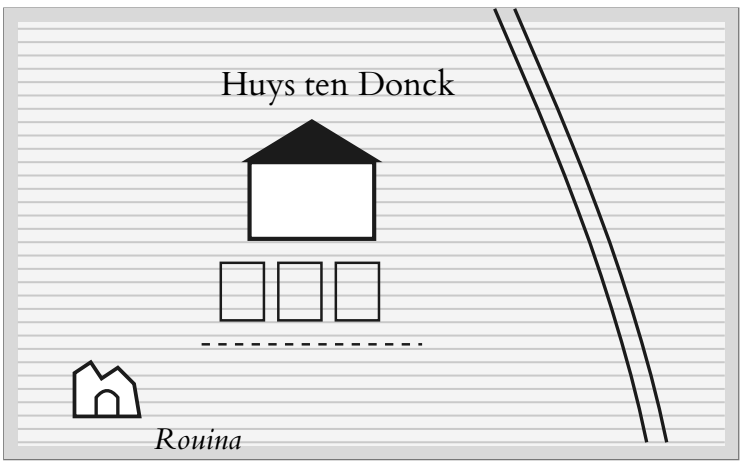
KNIPSEL 01 De Noordbode · vrijdag 21 maart 1958 · pagina 3

De Noordbode

WEEKBLAD VOOR RIDDERKERK, BOLNES, SLIKKERVEER EN RIJSOORD · VRIJDAG 21 MAART 1958 · 70E JAARGANG

Oude kaart van den Donck op de gevoelige plaat

Genootschap Noordoever bereidt tentoonstelling voor

De uitsnede die de fotograaf voor De Noordbode afdrukte: het huis met in de tuin de kleine ruïne. Een groter stuk van de kaart zal op de tentoonstelling te zien zijn.

VAN ONZE VERSLAGGEVER

Het Historisch Genootschap Noordoever, dat in juni volgend jaar in Ridderkerk een tentoonstelling over oude kaarten wil houden, heeft een eerste aanwinst binnen. Weliswaar geen echte kaart, maar wel een getrouwe foto van een zeer fraaie: de ‘Kaart der Buitengronden van den Donck’ uit 1781, getekend door landmeter H. van Bemmel. Het origineel

KNIPSEL 02 De Noordbode · vrijdag 22 augustus 1958 · pagina 1

De Noordbode

WEEKBLAD VOOR RIDDERKERK, BOLNES, SLIKKERVEER EN RIJSOORD · VRIJDAG 22 AUGUSTUS 1958 · 70E JAARGANG

Werf wil dok op de Donckse Gors

Maatschappij Noordwaard heeft optie van de Staat · Kweker Lodder: 'Die grond is van ons'

VAN ONZE VERSLAGGEVER H. RIJSDIJK

De Maatschappij Noordwaard N.V., die in Bolnes een scheepswerf heeft en aan de Boompjes in Rotterdam kantoor houdt, wil aan de Noord een nieuw droogdok bouwen. Daarvoor heeft zij haar oog laten vallen op de buitendijkse gors onder de Benedenrijweg, in de volksmond de Donckse Gors. Met het dok zouden op termijn tweehonderd arbeidsplaatsen gemoeid zijn.

Volgens onze inlichtingen heeft de Maatschappij van de Staat een optie gekregen om de gors te kopen. De Staat beschouwt de grond als aanwas: land dat de rivier in de loop van eeuwen heeft opgeworpen en dat daarom aan het Rijk toekomt. De optie geldt alleen zolang de Staat inderdaad eigenaar is; mocht een ander zijn rechten kunnen bewijzen, dan vervalt zij.

En daar wringt de schoen. De familie Lodder van kwekerij De Rietgors in Rijsoord gebruikt de gors al sinds 1921 als griend. 'Mijn vader heeft er de eerste wilgen gepoot,' zegt de heer A. Lodder, 'en wij snijden er elk jaar het hout. Die grond is van ons. Niemand van de Staat heeft er ooit een voet gezet.' De heer Lodder overweegt naar de rechter te stappen.

Niet alleen de kweker is ongerust. Voor de toegangsweg naar het dok zouden aan de Benedenrijweg enkele panden moeten verdwijnen, waaronder de werkplaats van letterschilder B. Kievit. 'Ik schilder hier al tien jaar uithangborden en opschriften voor half de Zwijndrechtse Waard,' zegt de heer Kievit. 'Waar moet ik heen? Naar een schuur in de polder?'

De Maatschappij Noordwaard wil op dit moment geen nadere mededelingen doen. Een woordvoerder liet weten dat

KNIPSEL 04 De Noordbode · vrijdag 5 juni 1959 · pagina 2

De Noordbode

WEEKBLAD VOOR RIDDERKERK, BOLNES, SLIKKERVEER EN RIJSOORD · VRIJDAG 5 JUNI 1959 · 71E JAARGANG

‘Ridderkerk in kaart’: oude bladen uit kist en kast

Tentoonstelling van Genootschap Noordoever in zaal De Schakel, 13 tot en met 27 juni

VAN ONZE VERSLAGGEVER

Het heeft ruim een jaar geduurd, maar volgende week zaterdag gaat in zaal De Schakel de tentoonstelling ‘Ridderkerk in kaart’ open. Het Historisch Genootschap Noordoever laat er zo’n veertig kaarten, prenten en foto’s zien, van een polderkaart uit de zestiende eeuw tot een luchtfoto van de nieuwe dijk.

Pronkstuk is de grote foto van de kaart van de buitengronden van den Donck uit 1781, waarover wij vorig jaar al schreven. Wie het origineel wil zien, moet geduld hebben: dat blijft veilig op Huys ten Donck. De foto is volgens de organisatoren ‘bijna mooier dan het echte blad’.

Dat laatste is niet helemaal toevallig. Fotograaf J. Sterk uit Slikkerveer heeft de tentoonstellingsafdruk met penseel en dekverf onder handen genomen. ‘Er liep een storende streep schuin over het blad,’ vertelde hij. ‘Die heb ik weggewerkt. Voor een tentoonstelling wil je een rustig beeld.’

De opschriften bij de kaarten, in een sierlijke oude letter, zijn geschilderd door letterschilder B. Kievit van de Benedenrijweg. De heer Kievit, die zelf belangstelling heeft voor oude schriften, heeft er naar eigen zeggen ‘met plezier een paar avonden aan besteed’.

Rondleidingen worden verzorgd door leden van het Genootschap. Mevrouw J. Kortland-Bos uit Rijsoord, die voor het Genootschap met de pen oude kaarten natekent en dat ‘met een vaste hand en veel geduld’ doet, zal op zaterdagmiddag aanwezig zijn. Zij tekende voor de tentoonstelling ook zelf een kopie van een oude polderkaart. ‘Mensen denken dat een kaart gewoon een plaatje is,’ zegt zij. ‘Maar elke